

Posudek

k práci Martina Černého „*Idem ius omnibus sed ignorantia legis non excusat (Stejně právo pro všechny, ale neznalost zákona neomlouvá)*“

1. Práce M. Černého se člení na tři základní bloky: 1) Teoretická část s kapitolami věnovanými tvorbě práva, publikaci a aplikaci, 2) Výzkumy a existující řešení a 3) Návrhy možných řešení, doplněné Úvodem, Závěrem a Seznamem použitých zdrojů. Hlavní pozornost autor věnuje části teoretické, což odpovídá celkovému zaměření práce.
2. Hlavním předmětem práce je rozpor mezi reálným stavem publikace práva v ČR v širokém smyslu a právní zásadou „neznalost zákona neomlouvá“.
3. Práce je napsána srozumitelně a čtivě.
4. Podle mého názoru lze u práce vyzvednout následující aspekty:
 - a) autor od počátku vymezuje svůj obor úvahy (věnuje se normativní a informační stránce práva),
 - b) poctivě shromáždil současné názory věnované dané problematice,
 - c) nezůstává pouze u teoretických úvah, ale snaží se je podložit daty,
 - d) je kritický k současnému stavu, což ukazuje, že problém chápe.
5. Zvolené téma představuje závažný problém českého práva. Je paradoxní, že při současných technických možnostech nejsme schopni docílit významnějšího pokroku v této oblasti. Pouze připomínám, že první informační centrální státní systém byl navržen na počátku 80. let, tedy před 40 lety. Zhruba před 30 lety byl vytvořen a v roce 1994 zrušen. Legislativní pravidla vlády dodnes nereflektují problém digitalizace právních předpisů. Účinnost nového zákona o Sbírce zákonu musela být odložena jednak pro neschopnost přijít s technickým řešením a patrně pod vlivem tlaku komerčních firem. Data, která zpracovává MV, jsou v zoufalém stavu. Firma připravující e_Sbírku se koncepčně pohybuje na úrovni počátku 90. let ostatně jako většina komerčních systémů, které za posledních 30 let nečinily žádný výrazný pokrok, kromě rozšiřování dat a provozu na WEB. Proces RIA funguje sporadicky a *a post* vůbec. Oficiální úplná znění neexistují od roku 2013. Komise pro srozumitelnost práva neexistují (viz např. švédská praxe). Poslední projekt, který vyhlásilo MV k tzv. obsoletním právním předpisům, svědčí o tom, že MV si vůbec neuvědomuje závažnost problému. Místo depurace, která u nás nebyla nikdy provedena, navrhuje během jednoho roku zjistit, které předpisy jsou tzv. obsoletní. Jde zjevně o snahu vyhovět politickému tlaku některých diletantů v poslanecké sněmovně, protože představa, že prověříme 25 000 předpisů po jednotlivých ustanoveních, což by vyžadovalo přes 100 expertů a kvalitní informační podporu, vylučuje seriózní zpracování.

6. Ve světle naznačených problémů se jeví práce M. Černého vysoce aktuální.
7. Zvláště je třeba ocenit práci s daty. Autor ukazuje, že jeho teze nejsou pouze čisté teoretické úvahy, ale datově podložená tvrzení.
8. V závěru práce autor navrhuje rozčlenění právních předpisů podle schopností adresátů porozumět dané problematice. Jistě, je to možný přístup ve vztahu k veřejnosti. Problém ovšem zůstává u systémů analytických. Právo je vysoce složitý systém, na který nelze z analytického hlediska nahlížet nějak jednoduše. K analytickým účelům je třeba udržovat rozsáhlé databáze, vytvářet originální programy a mít k dispozici řadu expertů z mnoha právních odvětví. O tvorbu těchto systémů nebudou mít komerční firmy zájem ani schopnosti je vytvořit. Bez specializované instituce typu resortního pracoviště při Úřadu vlády (něco podobného, co dělal v minulosti Ústav státní správy) je tento problém neřešitelný. Zřízení takové instituce ostatně navrhuje jak Šámal tak Novák a mnoho dalších.
9. Celkově považuji práci za přínosnou a velmi kvalitně zpracovanou.
10. Z výše uvedených důvodů **doporučuji jednoznačně práci k obhajobě.**

Malý London
20. dubna 2020

Doc. JUDr. František Cvrček, CSc.